

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhia:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1 an 7 fl. 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr., a treia-ora 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăce Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Nimeri singuratici à 5 cr. se vând în Sibiu: la librăria „Tipografică”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, strada Cisnădiei, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Weiss Bernat „la loterie”

Utopii maghiare
sub firmă străină.

(*) Zilele trecute era mare discuție în secția financiară a camerei ungurești asupra misteriosului „fond de dispoziții” al ministerului internelor. Nescari opoziționiști curioși ar fi dorit să știe și ei (vorba lui Caragiale: »dacă e secret, e știm noi!») ce se face cu acel fond ispititor al tuturor bugetivorilor și candidaților la mulsul bugetului. Dar noul fetiș liberal al Maghiarilor, primul ministru Széll, a tăiat scurt curiozitatea acestor opoziționiști, aruncându-le vorba că — prea vreau să știe multe. A procedat ministrul ca orice părinte față cu copiii neastimpărați de curioși și — copiii au tăcut mulcom, cedând cuvântul ziarelor, cari și ele vorbesc cam pe infundate, de teamă să nu le sboare cumva musca pe nas.

Cu acestea, vecinica temă a »fondului de dispoziții» s'a lămurit cât se poate de insuficient.

Dar se întâmplă în același timp un incident fatal, care pentru cei ce au ochi varșă luminează destul de limpede asupra administrării celui suspect fond.

Nou-născutul organ guvernamental »Budapesti Hirlap», care însuși se face a combate abuzurile din trecut (pe cele din prezent le retace din prudență!) ale administratorilor »fondului de dispoziții», — a publicat zilele acestea un articol pretins englezesc, în care se aduc laudele cele mai năbădăioase Maghiarilor și se fac profeții cele mai utopice despre viitorul lor.

Articolul este tipărit în revista engleză »Spectator», dar se vede cât de colo că l'a scris sau cel puțin l'a dictat un Ungur șovinist. Englezii sunt prea flegmatici și prea cuminți, decât să profeseze utopii atât de evidente, ca și acelea de care băjbăie pomenitul articol.

Titlul articolului e »Ungaria și criza austriacă», ear »Budapesti Hirlap» îl reproduce sub marca senzațională de »Viitorul Ungariei», spunând că l'ar fi scris (Ungur, cine crede!) un bărbat politic englez.

Pentru ilustrarea incurabilei grandomanii ungurești și a pișchericului perfid pe care îl fac Ungurii în presa străină, vom spicu și noi unele din utopiile colosale debitate cu diuimul în acel articol.

Tenorul plătitelor fantasmagorii despre viitorul strălucit al Maghiarilor este, că »resolvirea crizei austriace ar fi deja transmisă azi de fapt în mâinile Maghiarilor... Absurda aserțiune bazează pe o sumă de false premise elogiase la adresa »națiunii maghiare», despre care Englezul-Ungur spune, că ar oferi pe terenul de luptă »bărbați atât de puternici, asemenea căror puține state ale lumii civilizate sunt capabile a produce». Tisza, Bánffy, Wekerle și ceilalți, nu cred că s'ar recunoaște în aceste grațioase laude plătite!

Se mai povestește că »Maghiarii se înmulțesc cu o celeritate amețitoare» (va fi mai mult amăgitoare, fiindcă e falsă!) și că pretinsa lor putere ar reșede în »omogenitatea popoarelor ungare» (???), și în »bogăția ei economică» (???).

Dar cel mai clasic și în același timp cel mai caraghios neadever debitat de Englezul-Ungur este următorul (textual):

»În Ungaria e posibil (dar' nu există!) o guvernare constituțională, pentru-că ferea aceasta e moralicește unitară (??) și nu se găsește în ea cea serioasă dificultate, ca Domnitorul să aibă de lucru cu o duzină de popoare diferite, cari fiecare în special se deosebește atât cu privire la rasă și limbă, cât și cu privire la interesele sale».

Cine va ceti aceste îndrăznețe falsificări, cari pămănuie în față adevărul poliglofiei Ungariei, acela e ispitit să

creadă, că autorul articolului maghiar sub firmă engleză e un nebun de legat.

Într'adevăr, acea Ungarie despre care înșiși Maghiarii, în momente lucide, recunosc că este subminată de înăbușita, dar' cu atât mai acuta chestie a naționalităților, chiar acea Ungarie se fie atât de omogenă și atât de unitară?! Dar' atunci, cum de există o lege specială a naționalităților, cum de nu se execută acea lege, cum de ori-ce lege nouă se face din considerații speciale față cu »ideea de stat maghiar» și cu ascușii în contra naționalităților și cum de pretinsul stat unitar maghiar este după propria măturisire a Maghiarilor numai o »idee» care trebuie »clădită»?

Ce ar răspunde acestor chestiuni plătitul Englez-Ungur?...

Dar' se nu așteptăm un răspuns de acolo, de unde nu va veni nici-odată. Ci se mai spicuim din articol nescari utopii ungurești sub firmă străină.

Măiestrul povestitor ne mai spune, că va veni vremea în care... »Salonichi va deveni un mare port maghiar, ba chiar și Asia-mică va deveni piața comerțului unguresc... Ear' atunci, — profetește același năbădăios, — »Ungaria va veni în concurență acută cu Germania, în regiuni pe cari împăratul german, în propria sa fantasie »și-le-a desemnat șieși»... Ați mai auzit asemenea mirozenii?

Dar' nici în minunile lui »Ali-Baba» nu se pomenesc de acestea. Ptiu, că fără de rușine mai e și acel Englez-Ungur!

Dar' ce s'e-i faci? Ungurii se bucură lucru mare de aceste profeții și presa lor le reproduce cu alai, în scopul acelei imorale amăgiri a publicului șovinist, care nu va trece mult și va deveni fatală pentru însași eghemonia unguresă!

Pentru-că adevărul faptic și logica situației din Austria prezentă lucrurile cu totul invers: Nu Maghiarii vor rezolvi criza austriacă, ci tocmăi aceasta va spulbera și pe Maghiarii, cu toată eghemonia lor!

Pot să se tot bucare și să se tot îngâmfaze Maghiarii în contemplarea unor utopii pe vecie imposibile și pot să tot cheltuiască la »fonduri de dispoziții» pentru acreditarea lor.

Adevărul e cum este, și cu dînsul sîntem noi!

Sibiu, 3 Nov. n.

Din Bucovina. »Patria» solicită astăzi confirmă știrea despre enormul succes ce l'a avut adunarea preoților români bucovineni, ținută luni în Cernăuți. Adunarea s'a deschis la orele șese seara, în sala de tir. Profesorului universitar Eus. Popovici i s'a adus ovațiuni, ear' frumoasa sa vorbire de deschidere, rostită în calitate de proclamat president al întrunirii, a fost primită cu aplauze nesfârșite. Telegrama trimisă Monarchului, și votată cu nespusă însuflețire din partea adunării, a fost de următorul cuprins:

Cătră Maiestatea Sa c. r. apostolică în Viena.

»Preoțimea ort. orient. română din Bucovina adunată astăzi în 30 Oct. în Cernăuți cu scopul de a transmite petițiuni în afaceri vitale comune la adresa dlui Archiepiscop și cătră Înaltul minister, subșterne cu toată reverința Maiestății Voastre c. r. apostolice asigurarea omagială a fidelității profunde și nestrămutat înrădăcinată în inimile preoțimei ort. or. române din țeara aceasta și în inimile precum a fiilor lor trupești așa și sufletești, a supunerii și iubirii cătră Maiestatea Voastră, cătră Înalta casă împărătească și cătră augusta monarhie austro-ungară.

Preasupusul president al adunării, Euseviu Popovici, arhiepiscop și prof. univ.

Adunarea a votat și subșterne, cum am spus ieri, două adrese, menite ambele a fi prezentate atât Metropolitului, precum și ministrului, una drept ju-

stificare contra inculpării de iloyalitate față de Împărat și împărăție, inculpare aceasta ridicată de presidentul țerei cu ocaziunea recepțiunei de gratulare din 18 August în contra acelei părți a preoților români ort. or. ai Bucovinei, cari nu resping dela sine sau dela familiile lor purtarea colorilor naționale românești; a doua spre re-frângerea adresei de încredere, prezentată nu de mult de cătră preoții ruteni Metropolitului și presidentului țerei, și prin care se încriminează de nou o parte a preoțimei române. Ambele adrese ale preoților români — serie »Patria» — sînt ținute în ton respectuos, atât în totalitatea lor, precum în special și față de Metropolit și presidentul țerei, ear' Metropolitul e afară de aceasta formal asigurat de respectul și de supunerea preoților români.

Dela Curte. Se telegrafează dela Viena că Monarchul va pleca astăzi la Budapesta, ear' de acă la Gödöllő, unde are de cuget să mai stea câteva săptămâni. Peste câteva zile vor veni la Budapesta și ministrii comuni Golluchowski și Krieghammer, precum și ministrul austriac, Clary, ca să stabilească, în conșlegere cu ministrii maghiari, programul de muncă al delegaților.

Escase. La controla militară din Gaya, în Moravia, rezerviștii s'au pus în conflict cu conducătorul actual de controlă, și conflictul a luat dimensiuni atât de mari, încât controla a trebuit să fie amînată pe altă zi. Motivul conflictului a fost cuvîntul »Zde» folosit din partea Cehilor în loc de »Hier». S'a trimis miliție la fața locului pentru a împiedea alte acte de violență.

Înțelepciunea lor politică.

Când omul este înfărmănt de o dorință neiertată a sa, apoi toate lucrurile din lume ce atîrnă dela el, încearcă să le îndrepteze într'acolo, ca să-i fie de ajutor la a jungerea dorinței aceleia. Și focul dorinței îi orbește adese-ori judecata așa de mult, că și cele mai peste puțină lucruri, el le vede ca fiind cu puțință, și se îndărănicește cu atât mai mult în încercarea de-a ajunge la ea, cu cât mai mult vede că întărzie împlinirea ei.

Această arătare, această boală a sufletului pătimaș, la nimeni doară nu o putem vedea mai bine, ca tocmăi la conducătorii nostri maghiari.

Guvernele lor s'au bolnăvit de dorința neiertată, de-a face în această țeară »Unguri și din petri», după zisa unui fantast poet al lor. Și de aceea ori-ce fac, ori-ce drag, tot într'acolo sîlesc, să facă Unguri din ce nu-s! Mai ales însă în legile aduse de dieta lor, de deputații aleși cu baioneta și cu moneta, se vede bine această strădanie a lor. Toată legea ce se aduce de ei de când au frînele și bicul în mîni, este o mamă pentru Maghiari și pentru cei ce aplică spre ungurisar, și un glob ferbinte pentru ceilalți. Îl fac ei anume glob ferbinte, ca adecă să se ardă de el semințiile nemaghiare ce vor fi silite de împrejurări a se atinge de el, — dar' D-zeu întoarce de multe-ori faptele noastre asupra noastră, nu totdeauna e ce se gătește pentru cine se gătește, ci pentru cine nimerește, și de multe-ori cine sapă groapa altuia cade el în ea!

Așa pe pildă făcură legiuitorii unguri legile așa zise politice-bisericești, cari aveau deosebita chemare a fi pentru popoarele nemaghiare tăietoare, smulgîndu-le de sub înfrîurirea preoțimei și a bisericei, și împingîndu-le sub a slujbașilor statului: notari, solgăbirae etc.

În înfărmăntarea lor, patrioții legiuitori, fericiti că au pus ear' prin aceste legi niște suruburi neamurilor nemaghiare, legau de ele atât de mari nădejdi, încât le numiau »a doua cucerire a patriei». Căci credeau că prin ele are să meargă maghiarisarea numai zbăr-

nînd, și acuși o să fim înghițiți noi toți de mașina maghiarisării!

Și cine s'a tăiat mai rău în ascușul lor? Noi? Nu! Chiar ei și neamurile rele ale acestor legi nu se prea simt, deși sînt și pot fi multe, — dar' bisericele reformate ungurești nu țin de atunci încoace vre-un sinod, vre-un sfat în vre-un an, fără să ție, să sbiere de mulțimea ranelor ce li-au pricinuit lor aceste legi! Și anume cei ce le-au votat, protestanții și evanghelicii unguri, se vaieră mai rău. Așa și est-an în conventul evangelic dela Budapesta, mai șeptămănila trecute, președintele conventului vorbind despre urmările ce se simt în biserica lor după legile politice pomenite, a spus-o foarte măhnit, că zău acelea la ei numai bune nu sînt, că le înstrăinează credincioșii și-i strică, lucrează la desfacerea bisericeii... »Dar', zice președintele, oamenii să nu fie prea îngrijiiți, că biserica evangelică a trecut ea prin rele și mai mari, și a scăpat eară»...

Care va să zică: legile politice bisericești sînt declarate de chiar un fruntaș al bisericeii ungurești, de un rău mare, decât că — au fost ele și mai mari...

Noi ne însemnăm cuvîntul, precum și aceea, că înțelepciunea politică maghiară a dat de ripă și aci, căci voină să facă rău popoarelor și bisericeilor nemaghiare, au făcut celui unguresc și bisericeilor sale!

Să fim noi numai ținători la ale noastre, vechi și bune așezăminte naționale, la biserica, școala și limba noastră, și să fiți liniștiți, Români, că așa se va dovedi scrîntită înțelepciunea politică maghiară în toate încordările ce le face, de a ne sparge și înghiți!

Polemice în jurul autonomiei.

Reptică pro domo.

Cluj, 31 Octomvrie.

Cu toate acestea noi credem, că ar fi bine, ar fi oportun, ca acest congres și toți factorii mai înalți de stat, să știe și să afle, că întreg clerul și poporul credincios conștiu de nedreptatea ce li-se face prin operațiunea comisiei de 27, este firm hotărît să-i apere drepturile sale și, că ori-ce hotărîre adusă »de nobis sine nobis» în congresul catolic, o considerăm înainte de neobligătoare și invalidă pentru noi, căreia nici-odată nu ne vom supune fără a ne face trădători drepturilor noastre.

»Unirea», din 19 Sept. a. c.

Pun în adins în fruntea replicii mele cuvintele »Unirei», care foaie cu o vehemență medievală, fanatică și într'un ton neobicinuit în presa civilizată mă atacă personal, sforțându-se astfel a degrada ideea și a deplasa discuția dela nivelul înalt principal în sfera certelor sarbede personale.

De ce atîta ură și înverșunare? Credeți că o să puteți nimici ideea prin bruschetă și invective la adresa persoanelor ce susține acea idee? Omul e numai un purtător, un instrument slab și caduc de care se folosește ideea neperitoare spre a se manifesta și valida!

Când însă l'a aservit pe om o idee, atunci chiar și cel mai slab individ devine tare prin forța ideei, curajos prin inspirațiune și perseverant prin credință.

Și dacă cineva dă expresiune ideei care îl predomnește, care cu forță irresistibilă pretinde să fie exprimată, validată, oare cine este îndreptățit de a-i arunca unui atare om în față că este »arrogant», »necompent», »neteologic»? Și când o idee este pronunțată din profundă convingere, cu scopul de a aduce un bine obșteșc, oare nu este mai mult decât o greșală de a încerca să-l mardăroști printr'un limbaj ordinar pe acela, care a dat expresiune ideei, în loc să discuți ideea cu obiectivitatea cu care vrednică este să fie discutată? Cum merită apoi să fie calificată acea procedură stilistică de care s'au folosit atacătorii mei, când retăcînd nouă din zece părți ale articolului meu »Români ori Catolici» vin și, cu vîdită intenție, îmi ascriu alde idei din cum le-am susținut?

Ce am zis eu?

Am zis, că noi »rămășițele» semnatarilor actului de uniune avem dat rînta sfîntă nu numai față de noi înșine, ci față de urmașii nostri, ci și față de manele străbunilor de a susține neștirbite condițiunile contractului de uniune. Întemplarea a adus-o cu sine, că în linia ascendentă a familiei mele se află doi episcopi de Alba-Iulia și Făgăraș, frați cu străbuni de ai mei, unul din linia bărbătească, altul din cea femeiască. Ear' între semnatarii actului de uniune protopopul David este străbun direct al meu. Nu știu cu câtă îndreptățire se provoacă unii dintre domnii, cari mă atacă, la străbuni și tradiții familiare; constat însă, că tradiția greco-unită e vie în sinul familiei mele și în mine. Vie este însă și tradiția, că: »De nu vor lăsa pe noi și pe rămășițele noastre într'această așezare, pecefile și iscăliturile ce am dat se nu aibă nici o tărie!»

Se poate discuta, dacă este îndreptățit ori nu sentimentul, ce tradiția îl produce în sufletul omului. Țin însă să mărturisesc, chiar și dacă »Alfa» ori »Omega» ar afla mărturisirea mea de nemodestă, că pe baza chiar amintirilor împrejurări accidentale, ca strănepot și nepot al unor distinși bărbați greco-uniti mă țin nu numai îndreptățit, dar' chiar dator de a-mi spune verde părerea, când ni-se pune alternativa, dacă biserica noastră se există în sensul bisericeii adoptate prin strămoșii nostri, ori să fie străformată într'o biserică străină, dușmană intereselor noastre vitale, naționale, din vina slăbiciunii epigonilor.

Dar' nu numai dreptul istoric, ci și dreptul firei este pe partea mea. »Ce zic laicii»? Așa a întrebă »Unirea». Și a venit venerabilul bărbat al faptelor — nu al vorbelor goale, nu al articolelor »Unirei» scriși în doi peri, încât nu știți pledează pentru catolicism, ori pentru romanism, — a venit Axente Severu și a zis o vorbă aspră și bună în numele mirenilor. Am venit apoi eu și m'am pronunțat. Și ce să vezi? Aceeasi »Unire», care ajunsese la convingerea, că fără »laici» zău e cam greu să lupți pentru autonomie, vine și ne ia la refec imputându-ne »lașitate și neghiobie» și comutându-ne dreptul de a ne pronunța în cauză.

Cum domnilor? De unde deodată atîta desconsiderare a »laicilor»? Cu ce drept veniți d-voastră să învinuiți cu Dumnezeu știe câte toate pe mirenii cari au cutez să răspundă la întrebarea ce ați pus-o? Vă îndreptățește poate, că veterarul stegar Axente și eu tînușul glotiar stăm isoiați? Viitorul o să vă convingă despre contrarul! Este mare și se va înmulți din zi ce merge numărul acelor mireni, cari vor pretinde să li-se dea dreptul de a se lupta pentru independența bisericeii lor. Nici prin intoleranță nici prin înfumurare, — calități cari vi-le-ai însușit dela romano-catolici, — nu o să reșițiți de a ne astupa gura, căci ideea ne mină înainte. Poate să vă succedă să puneți la cale desaprobari la adresa noastră dintr'o parte ori dintr'alta. Însă cât timp va dura o atare victorie pirhică? Efemeră va fi! Căci publicul mare mirean, care astăzi nu este încă decât puțin în curat cu întreaga mărime a pericolului, va fi destul de cu vreme lămurit. Și fiți siguri, că nici istoria, nici dreptul, nici chiar dogmatica nu ne sînt atât de străine precum păreți a presupune.

Marele public mirean, ba în parte chiar și cel preoțesc, nu știe, că sîvîrșindu-se contopirea noastră în autoimnia catolică, în decurs de câteva decenii biserica noastră inevitabil atît per se (prin contopire), cât și apoi per accidens (în urma slăbiciunii noastre numerice, materiale și morale) ar trebui să devină maghiară. Marele public mirean nu a fost lămurit îndeajuns, — că anume în adunarea regnicolă catolică numărul reprezentanților maghiari față de cei români ar fi în proporția de 23 : 3. Că în toate chestiile ar decide majoritatea, că nu numai limba oficioasă a adunării va fi cea maghiară, dar' adunarea va avea și dreptul de a controla instituțiunile noastre culturale, bisericești, ba chiar și de a face propunerea ternară pentru demnitarii bisericești, și așa mai departe, cu un cuvînt, că vom ajunge acolo, în urma urmelor, unde se află astăzi Rutenii! Acest public lămurindu-se însă, va veni și va spune domnilor dela »Unirea»: Ați comis un păcat strigător la cer, când perzînd timpul cu jocuri de cuvinte, în loc de a aduna oastea mireană la luptă, ați lăsat să ajungem în ghiarele catolicismului maghiar.

Nici că se pot desvolta în alt chip lucrurile, dacă »Unirea» va continua ca-

lea apucată. Căci ea întreabă: »ce zic laicii?«, ear' când eu vin și mă pronunț, ea nu estează nici un moment de a mă timbra de »laș«, »neghiob«, etc. etc. De ce umbrați cu minciuna, domnilor, de ce nu reproduceți din articolul meu *întregul* apel la luptă?

»Din toate părțile se ne ridică vocea, bărbați și femei, cu mic cu mare, spre a protesta în contra perfidiei și forței. O deputație de preoți și de mirenii la Roma și alta la Viena. Așa scriu eu într'un loc, ear' mai la vale: »Viitorul poporului român este periclitat, pericolul nu sînt cele mai scumpe tesaure, ce le are o națiune. O luptă mai sfântă, decât ceea ce ni se impune nouă, nu i-a mai fost impusă nici ungiute din partea dușmanilor sei. *Si volumus pacem, bellum debemus parare*!«

Ei bine, cu toate acestea »Unirea« mî învinuiește, că eu în mod laș a priori renunț la luptă. Se poate oare purta în chip mai perfid o campanie polemică? Dar' nu! Domnilor lor nu le place *actul* uniunii și le displace și mai mult, că acum, după sute de ani, se mai află Români uniți mirenii, cari insistă ca acel act să fie executat. E deci »lașitate« de a te ține de vorbele, ce ori-și-cărui Român unit ar trebui să-i fie cea mai sfântă dogmă? E lașitate de a sta pe baza actului de unire care declară de *nevalidă* și *neexistentă* uniunea, va să zică proclamază *eo ipso* reînnoirea noastră în sinul bisericii orientale, din moment ce semnarea actului ori urmașii lor nu ar fi lăsați în »așezarea« contractată de ei?

Atunci ar urma, că străbunii noștri au fost *primii* lași, apoi veteranul luptător Axente dimpreună cu alți bărbați fruntași mirenii și *bisericești* și în urmă și eu. Prefer această societate de *atari* »lași« societății domnilor ce se ascund la umbra poalelor de reverență ale »Unirii«. Fie-mi însă permis a constata, că după a mea părere și pricepere ar fi mai laș acel Român, care în cazul când după luptă îndelungată, crâncenă, biserica noastră unită ar fi maghiarizată, ar rămâne într-o atare biserică hermaphrodită în loc de a se reîntoarce la biserica gr.-or. Și *necredință* mi-s-a imputat din cauză, că am susținut, că în cazul estrem, când bine înțeles, dacă luptându-ne mai întâiu din răspuneri pentru dobândirea, respective susținerii autonomiei noastre, am fi înghițiți prin catolicii maghiari, noi validând clausula actului de uniune să ne reîntoarcem în sinul bisericii orientale. Este prea ridicolă o atare acuză, pe o atare basă.

Mintea și sentimentul meu religios nu este în stare să pînduie în misterele cari determină »necredința« greco-orientalilor și »credința« noastră. Eu cred, că legea una ne este, afară de 4 puncte, cari, mărturisesc, până astăzi nu mi-a suocess să le cuprind cu mintea.

(Va urma).

Revistă esternă.

Războiul în Africa sudică.

Dela Ladysmith.

Dela catastrofa lui White la Ladysmith n'au mai venit știri despre mișcarea și operațiunile trupelor combatante. De aci se poate conchide, că Burii au impresurat pe White în oraș, rupându-i ori-ce legătură cu cealaltă lume. De altcum juncțiunea căilor ferate și a telegrafului e nimicită pretutindenea astfel, că știrile străbat cu greutate și târziu.

Din unele știri întărziate însă se poate conchide, că bombardarea orașului s'a început.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Din vremuri bătrâne.

II.

(Urmare și fine).

Nu m'am pus jos, dar' nici dascălul nu s'a dat — apucă nulelele de virf și începe a-mi croi cu cotorul... fug, el după mine, mă ajunge, alte 4—6 pe unde apucă, eară scap, ear' mă ajunge... și tot așa până- ce singur s'a urit. Aceasta n'a fost destul, am mai căpătat și »ariste« până la 6 ciasuri.

»Dracu n' tine școală«, am zis la slobozit; ce aș fi mai căutat în ea, mîne zi aveam să capăt un »repetir« și mai groaznic pentru ferestrele stricate.

Când am ajuns în piață, vîd trei căruțe lângă biserică — poposeau spre a pleca mai departe — și căt ai bate n' palmi mi-am făcut socoata. Am pîndit până- ce au plecat cu căli la apă și atunci fistic în coșul uneia sub fîn. Ducă-mă și la dracu, numai de școală să scap. A fost inserat când căruțele și-au început scărțăitul mereu, pe drumul bătut de atâtea-ori. Am adormit.

Și dacă dormi în larmă, venirea liniștei te trezește, astfel și eu trezitu-m'am numai cu încetarea monotonului scărțait al trăsurilor. Era în miez de noapte, când cărușii mei s'au oprit ca fîn, apă

Din Londra.

Ministrul de război a publicat raportul telegrafic al lui White, în care se confirmă înfrîngerea dela 30 Oct.

Ziarele stau încă sub impresia știrii deprimătoare, dar' zic, că Englezii n'au să desepereze. Cele mai multe scriu în ton ironic despre republica Burilor, care a cutezat să declare războiul Angliei.

Diverse

Guvernul englez a dispus de nou să se mobilizeze 9000 de soldați, cari vor sosi în țeara Cap pe la mijlocul lunii Noiembrie. Tot pe acest timp se așteaptă sosirea alor trei regimente de pedestrime.

E privită și discutată cu viu interes chestia *visitei împăratului Wilhelm în Anglia*. Visita a fost anunțată înainte de război și acum e vorba să se facă pe la mijlocul lunii curente, dacă împăratul nu va abzie de ea în ultimul moment.

În ori-ce cas însă Germania observă cea mai strictă neutralitate și »*Neueste Nachrichten*«, care adese-ori exprimă vederile împăratului, zice, că amicii Burilor din Germania n'au să dorească decât ca Germania să observe tot această atitudine, ca la momentul potrivit se poată interveni în favorul ambelor state.

Cutezanța curtoasiei.

Sibiu, 3 Nov. n.

Când nu mai pot cu alte mijloace eghemoniilor nostri recurg la — curtoasie. Dacă nu reușesc a ne înghinunchia cu »legile« lor, cu »ucaturile« lor, cu sbirii lor de tot felul — încercăm pe altă cale și stau să ne omoare cu — *dragostea*. Ne invită la sîrbările și petrecerile lor.

Dacă »Eke« face o expoziție, ne face curte și ne invită să-i aranjăm noi o cameră românească și să ridicăm cu prezența noastră splendoarea sîrbărei de deschidere. Scurt, ne invită să le facem stafaj.

Dacă cutare vicispan maghiar s'a îndurat să fie 25 ani domn și stăpîn într'un comitat românesc, — firește cu o plată de ministru — și dacă în decursul unui sfert de secol a reprezentat și validat bine *ideea* de stat maghiar între Valahi — acesta e cazul de comun — mai marii comitatului, firește tot Maghiari, aranjează tîmbălău patriotic și ne face »onoarea« a ne invita și pe noi să ridicăm strălucirea congregațiunii iubile...
Ei sîrbătoresc pe cel-ce 25 ani a stăpînit pe *ungurește* poporul românesc, și noi, reprezentanții acestui schin-juit popor să ridicăm, cu *prezența* noastră de statisti strălucirea apoteosei ce se face unei stări anormale sub care am gemut 25 ani!? Dacă mai și rostim o vorbire frumoasă, oratorică, dar' cam în doi peri, nici caldă, nici rece, cu atât mai bine pentru — iubiland.

Ei fac cadouri harnicului vicispan care 25 ani a încasat salariul din buget și *cadourile* dela public. Ii dau de pildă o *sabie* de onoare, ca recunoștință că a luptat bine pentru *cocoana Idee*, i-a apărut onoarea și »drepturile«, și ca semn să continue și al II. sfert de secol tot așa... Ear' noi, asistăm, tăcuți, poate supărați, ori cu o prefăcută curtoasie, la actul solemn al *predării*, făcînd astfel curte *cocoanei Idee*, — dar' negreșit firm convinși că n'am *trădat* cauza națională.

Și așa mai departe...

Ei ne omoară cu dragostea și noi ne omoarăm cu curtoasia.

Dacă nu mai pot isprăvi nimic corporațiunile oficiale, și societățile *culturale*, ce stau direct în serviciul de curte al *cocoanei Idee* — vin celelalte socie-

tăți, ce se numesc *știentifice* și ne fac ele *curte*.

...Doar' știința nu e politică; doar' știința e a tuturor, e a omenimei întregi!... Și pe acest titlu, sau pe acesti titli ne invită să participăm la adunarea lor...

De pildă, — ca să numim un cas recent, — societatea arheologică *maghiară* din comitatul Hunedoarei, (care se știe că are 97—98% *Români*), își ține Dumineca viitoare, 5 Nov. adunarea sa generală în *Deva*. Aceasta e a 20-a adunare a patrioției societăți științifice — știința maghiară e întotdeauna și pretutindenea »patriotică« — va să zică o adunare *iubilărie*... Eată de ce patrioția societate vine să invite »*Astra*« noastră — care ne reprezintă pe noi toți — ca să participe și ea prin un reprezentant al seu la adunare, că — i-ar face o mare curcie și ar ridica negreșit mult *strălucirea* sîndiniei iubile...
Vezi cătă curtoasie, căte complemente! Poftim acum »*Asociațiune*«, care te interesezi foarte mult de arheologie, aleargă în grabă — căci termenul e scurt — nu cruța nici osteneală, nici cheltuială, și trimite-ți un reprezentant la adunarea dela *Deva*, ca să ridici *strălucirea* splendidei sîndiniei din și mai splendidul palat comitatens, care ție nu »i-s-a deschis, deși comitatul e *românesc*. Nu! Căci stăpînitorii sînt *maghiari*; ear' tu »*Astra*« tu nu ești *maghiară*, ci *valahă*. Ție nu »i-se recunoaște în Deva alt drept și alt rol, decât dreptul și rolul de a face stafaj Maghiarilor și de a ridica strălucirea societății științifice maghiare.

De unde atîta curtoasie? În ce scop? De unde atîta *cutezanță*? N'avem vreme, nici bani, nici oameni să facem stafaj altora. N'avem nici voe! Multumim, dar' nu primim!
Totuși mă întorc. Comitetul cercual al »*Astrei*« din Deva, fiind mai aproape, ar pute totuși să caute a satisfice invitărei curtenețe ce nu putem refusa și a reprezenta »*Astra*«. De ce să nu? Doar' știința nu-i politică; »*Astra*« nu face politică (cu toate-că guvernul și Ungurii tot la jocuri politice o invită). Doar' »*Astra*« nu-i »agentură politică«? Să meargă deci cineva la adunarea dela Deva; să vadă cum îi stă unei societăți culturale în palatul comitatului, că cum îi stă în biserică am văzut noi. Și ca de fapt reprezentantul »*Astrei*« să ridice strălucirea adunării iubile, îi recomandăm să prezente adunării o fotografie a școalei române din Deva, așa cum era ea în ziua de 28 Aug. 1899. Ar fi o bună piesă arheologică pentru ilustrarea culturi maghiare dela sfîrșitul veacului al 19-lea.

De ce să nu?

Pentru George Candrea.

Comitetul organizat pentru a face un monument regretatului Dr. Candrea comunică următorul apel.

Români!

Cățiva amici ai regretatului George Candrea, porniți dintr'un sentiment de datorie națională, ne-am luat sarcina grea, dar' scumpă, de a face o colecție prin subscripții pentru a ridica la departele-i mormînt o cruce de piatră.
George Candrea a fost directorul gazetei »Dreptatea« din Timișoara, pentru care a fost condamnat de Unguri la 4 ani și zece mii de florini amendă. Refugiat în România, a fost profesor la Buzău și apoi la școala comercială de gradul I din capitală.
Pentru concursul bănesc, subsemnatul comitet crede, că nu mai are nevoie de apeluri sfîrșitoare, suvenirul defunctului amic fiind mai îndemnător decât cuvintele cele mai puternice.

De ce să nu?

Pentru George Candrea.

Comitetul organizat pentru a face un monument regretatului Dr. Candrea comunică următorul apel.

Români!

Cățiva amici ai regretatului George Candrea, porniți dintr'un sentiment de datorie națională, ne-am luat sarcina grea, dar' scumpă, de a face o colecție prin subscripții pentru a ridica la departele-i mormînt o cruce de piatră.
George Candrea a fost directorul gazetei »Dreptatea« din Timișoara, pentru care a fost condamnat de Unguri la 4 ani și zece mii de florini amendă. Refugiat în România, a fost profesor la Buzău și apoi la școala comercială de gradul I din capitală.
Pentru concursul bănesc, subsemnatul comitet crede, că nu mai are nevoie de apeluri sfîrșitoare, suvenirul defunctului amic fiind mai îndemnător decât cuvintele cele mai puternice.

Comitetul organizat pentru a face un monument regretatului Dr. Candrea comunică următorul apel.

Comitetul organizat pentru a face un monument regretatului Dr. Candrea comunică următorul apel.

Comitetul organizat pentru a face un monument regretatului Dr. Candrea comunică următorul apel.

Comitetul organizat pentru a face un monument regretatului Dr. Candrea comunică următorul apel.

Comitetul organizat pentru a face un monument regretatului Dr. Candrea comunică următorul apel.

Comitetul organizat pentru a face un monument regretatului Dr. Candrea comunică următorul apel.

Comitetul organizat pentru a face un monument regretatului Dr. Candrea comunică următorul apel.

Comitetul organizat pentru a face un monument regretatului Dr. Candrea comunică următorul apel.

Comitetul organizat pentru a face un monument regretatului Dr. Candrea comunică următorul apel.

Comitetul organizat pentru a face un monument regretatului Dr. Candrea comunică următorul apel.

Comitetul organizat pentru a face un monument regretatului Dr. Candrea comunică următorul apel.

Comitetul organizat pentru a face un monument regretatului Dr. Candrea comunică următorul apel.

Români!

Adresăm apelul acesta vouă, care în acest timp de confuziune și crîșă morală, credeți încă tare în scumpele idealuri ale națiunei noastre și știți să prețuiți o vieată trăită pentru aceste idealuri.

Tineri români!

Vouă vă adresăm apelul nostru special, căci în rîndurile voastre a luptat, în rîndurile voastre a trăit și suferit George Candrea.

Și dacă după atîta traiu între noi, el n'a avut parte măcar să moară în mijlocul nostru și dacă noi n'am avut parte măcar să-i aruncăm un pumn de țîrîină peste cosciugul lui, eacă avem acum parte să aruncăm un dinar pentru crucea lui.

Amici și cunoscuți!

Ne adresăm cu încredere multă vouă, care ați pierdut în George Candrea nu numai un Român vrednic, un Moț clasic, dar' ați pierdut o prietenie, un devotament, un caracter care azi rar se găsește.

Amici și cunoscuți tineri și Români de pretutindeni!

O cruce e tot ce mai putem face pentru George Candrea!

Îi vom face-o!

Această cruce va fi semnul traic al dragostei ce i'am purtat și singura răsplată, ce-i dăm pentru serviciile națiunei sale — națiune pentru care singură a trăit și a suferit regretatul de toți George Candrea.

Comitetul de inițiativă:

Nicolae Mazere,

licențiat în teologie și litere, profesor la Curtea-de-Argeș.

Coriolan Popescu,

director al societății »Steaua Română« secția Sărata (județul Buzău).

Ilarian Rusan,

doctorand în medicină la Graz.

Septimiu B. Murășianu,

student în litere la București.

Nota: 1. Listele, împreună cu sumele colectate și tot ce privește corespondența, să se adreseze lui Nicolae Mazere.

2. Toate listele acoperite cu subscripții se vor publica în revista »Liga Română«, care, reverențioasă memoriilor lui George Candrea, a binevoit a deschide coloanele sale.

ASTRA.

Sedinta comitetului central.

Aseară, dela 4—6%, s'a ținut ședința ordinară a comitetului central, sub prezidiul dlui vicepresident.

S'au pertractat rapoartele presidiale, ale bibliotecarului, casarului și secretarului II. S'a hotărît a participa corporativ la parastasul pentru d-na Bădila.

În locul dlui Dima, a cărui abzi-cere s'a luat la cunoștință, și i-s'a votat mulțumită, s'a hotărît a angaja, ca prof. de muzică la școala de fete, dl T. Popovici.

S'a luat la cunoștință raportul dlui Dr. Z. Chirtoap, avocat, în cauza lăsmîntului lui Iancu. O parte din moșia fericitului erou, testată »Asociațiunei« s'a vîndut unor rudeni ai lui; o parte mai mică e de vînzare.

S'au prezentat rapoarte din despărțimintele Brașov, Seliște, Huedin-Hida, Panciova, care e foarte zelos, și altele. S'au declarat ca membri ordinari noi vre-o 15 înși.

S'a primit cu mulțumită, pentru muzeul istoric, un autograf al lui Bănuțiu, dăruit de d-na Eufemia Catona. — Acestea sînt lucrurile mai importante.

Chestiuni școlare.

Epistolă deschisă.

Bistrița, 30 Oct. n.

Iubite amice!

La prețioasa epistolă, în care îți ceri unele informări, te rog a privi această »epistolă deschisă« drept ca răspuns întrebării ce »mi-o faci referitor la alegerea cărților de cetit.

Mă întrebi că oare cari ar fi cărțile cele mai acomodate pentru a le ceti învățătorii și elevii preparandiali? Eată — *cărțile cu conținut pedagogic*. Căt de curînd îți voi trimite o listă separată, acuma însă voi a-ți aminti despre frumusețea op intitulat »*Almanachul învățătorului român*«, compus cu multă diligență de harnicul și zelosul învățător Iosif Velcean, edat și tipărit de »Tipografia«, societate pe acțiuni în Sibiu, care așa se vede că a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a da învățătorului român o carte mică în format, căci e asemenea unui *notis elegant, frumos legat în pînză colorată*, cu titlul tipărit cu negru și cu teacă destinată pentru cerusă, care pe căt e de *frumuseț și drăgălaș*, pe atît e de *interesant și valoros* — căci are un conținut *bogat și vast*, estinzîndu-se la tot ce e necesar și folositor învățătorului român.

Mai sînt și două fotografii *foarte bine succese*, și adevăc cea din fruntea *Almanachului* e a profesorului Dr. D. P. Barcianu, prim-redactorul dela »*Foiaș Pedagogic*«, revista pedagogică ce se redactează în Sibiu, care-i un bărbat erudit și plin de merite pe terenul școlar; a doua fotografie e a învățătorului pensionat Ioan Pop Reteagan, un bărbat laborios și activ, care prin lucrările și scrierile sale populare a devenit unul dintre scriitorii cei *mai bine cunoscuți poporului*. De cumva dorești a-l cunoaște mai deaproape, scrie-mi, căci bucurios o să-ți-l descriu, de altcum numai să procuiri »*Almanachul*«, o să afli multe despre el.

Te vei fi întrebînd, că de unde și cum să-l procuiri? Îți spun, trimite 1 fl. 10 cr. la »*Tipografia*« societate pe acțiuni în Sibiu, sau la Iosif Velcean, învățător în Recița-montană, ori la »*Comerciantul*«, societate pe acțiuni în Bistrița, cari apoi o să-ți trimită francat. Ți-ăș recomanda, ca să deschizi o coală de prenumărațiune și atunci după-ce vei câștiga 10 abonenti o să primești un esemplar gratis. Cred că vei fi stînd la îndoaială că nu vei putea câștiga atîția abonenti, fiindcă »*Almanachul*« poartă titlul de a fi numai a învățătorului; dar' află că el e acomodat nu numai pentru învățători, ci și pentru *profesori* și chiar și pentru *ori-și-ce părinte știutor de carte*, căci în el se află tot ce are lipsă ori-și-cine. Nu e iertat a lipsi această carte nici chiar din casa *diacului*; fiindcă »*Almanachul*« poate să-i servească ca un bun și sincer conducător în ale tipicului.

Eată dar', de aci poți deduce, că de ce vreau să-ți recomand »*Almanachul*«, fiindcă el e al *tuturor* și e destinat *pentru toți*.

Puteți, ca să vă uniți mai mulți elevi preparandiali și subtrăgîndu-vă 10%, puteți să-l procurați în mai multe esemplare. Cred, că dacă v'ați procura fiecare câte un esemplar, o să primiți chiar și pentru bibliotecă vre-un esemplar gratuit. Sînteți mai mulți sute de elevi preparandiali și dacă fiecare, sau și numai jumătate, ați procura »*Almanachul*«, cred că l-ați primi mai ieftin decât noi învățătorii. Las dar', ca să vă scotiti, căci e în interesul vostru, dela care mult se așteaptă, fiind multe speranțe legate de voi, ca de fitori duci

numai pocnitura parului, și drumul băiete pe paie în jos cu parul rupt în mînă. Ce vâiete am scos, în spaima mea, nu-mi aduc aminte, dar' știu că jos am croit spatel unuia cu parul din mînă. Au șters-o care încetrău și cum au apucat. Năprăsnica căderei mele peste ei i-a alungat ca un duh rău, ear' starea lor de păcat nu le da voe nici să se vaite.

De lovit m'am lovit, nu-i vorba, bi-nișor, dar' unde pui spaima lor: »*Vai uciga-l crucea*«. Ce-mi păsa mie de vorbele lor, mirosul plăcintelor și a pu-lui fript, m'ademenia, aproape era și sticla cu vîinars îndulcit, — era în toată forma obicînuita masă pe seama ibovnicului. Cui au fost menite și cine le-a dobîndit?! Măncă, bea și te veselește, băiete!

Mult nu am zăbovit la această masă de ibovnic, căci îmi temeam cojocul, și am tras-o, mai după chibzuire, mai pe nimerite cătră drum, unde m'am înfundat în niște otavă proaspăt adunată.

Când m'am trezit am apucat din nou drumul cătră Năsăud, și cam cătră amezai m'au ajuns și căruțele, cari m'au dus până în Năsăud! La rugarea unui cărăuș, ce era bun cunoscut cu dăcalul meu, am scăpat de bătaie, nici nu am mai căpătat mai mult, dar' nici dorul de fugă nu m'a mai ajuns.

Saul.

ai neamului. Faceți tot ce puteți, că în interesul vostru lucrați.

Îți recomand cu toată căldura această cărțică de mare valoare și de mult folos în specie pentru învățătorii și elevii preparandiali, căci ea ne învață multe lucruri bune și folositoare. Nu e bine a ne arăta indiferență față de apărarea unor astfel de opuri, ce sunt destinate pentru dascălii români, căci scopul lor este mijlocirea la tot ce e bun și folositor, pentru a contribui la luminarea, bunăstarea și înaintarea noastră a învățătorilor români și prin aceia a poporului.

Mi-se spune, că nu se prea trec exemplele eșite de sub tipar; dar știți cine e vina? Noi. Indolența învățătorilor (onoare esepțiunilor). E adevărat, că sărăcia nu ne lasă a ne estinde prea departe, dar eu cred, că nime nu e atât de sărac și necăjit, încât să nu fie în stare a procura o carte făcută pentru promovarea și înaintarea noastră.

Recomandându-ți cu toată căldura »Almanahul învățătorului român«, compus și întocmit de Iosif Velcean, te rog a-l procura și a-l arăta și altora, îndemnându-l ca să-l procure, ca pe o carte de mare folos și multă însemnată.

În speranță că-mi vei lua în considerare colegialul sfat — te salută

Teodor A. Bogdan,
învățător român.

Cronica zilei.

Un autograf al lui Bărnuțiu.

Doamna Eufemia Catona a dăruit »Asociațiunei« un interesant document istoric, ce a fost în posesiunea d-sale. Este o scrisoare-autograf de Simeon Bărnuțiu, președinte al comitetului național din 1848. Scrisoarea e adresată fraților Nicolae Maniu, paroch gr-cat. în Sibiu, și Petru Maniu, oficial la tesaurariat. Prin ea li-se recunoaște meritele ce au câștigat în 48 și li-se constată faptele. E un lung și frumos eseu, care va arunca nouă lumină asupra evenimentelor și oamenilor noștri dela 48, cum și asupra vederilor lor politice. Într'altelă spune Bărnuțiu, că Petru Maniu, fostul paroch unit al Sibiului a fost de mare folos comitetului național; că în casa lui își ținea comitetul național ședințele sale.

Casa aceea există și azi, adaptată și lărgită puțin. Este casa, în care acum Jocuștea capelanul Sibiului, părintele N. Togaș. Casa a servit înainte de a se fi sistematizat postul de capelan, multă vreme și ca școală gr-cat. Este o casă mică, modestă în mijlocul curții parohiei unite din Sibiu.

În apropierea acestei case, unde comitetul național din 48 își ținea ședințele sale, zac odihna de veci rămășițele alor două ilustrități ale anului 48: Bărnuțiu și Papiu Ilarian. — Autograful lui Bărnuțiu, scris foarte frumos, este datat din Februarie 1849.

Sibiul, 3 Nov. n.

Memento. 4 Noemvrie: »Reun. econ. din Orăștie«, adunare constituantă în localul casinei române, la 4 ore p. m.

5 Noemvrie: Reun. inv. gr-cat, desp. Aid, adun. gen. în Cacova. — Concertul reun. rom. de cântări în Bistrița.

5-6 Noemvrie: Reun. inv. gr-cat. »Mariana« din vicariatul Rodnei, adun. gen. în Bi-

O icoană însemnată.

Preotul — notarul — primarul.

— Vezi ilustrația. —

Pe când aceste șire vor ajunge în mâna cetitorilor noștri, va fi apărut de sub tipar și *Căldindarul Poporului*, pe anul 1900, căldindarul cel bine cunoscut de toți. Va fi frumos de tot căldindarul acesta, pe anul 1900, frumos, cum n'a mai fost nici-odată, plin de lucruri bune de cetit, și împodobit cu mândre icoane românești.

Nu vom spune de acum tot ce se cuprinde în căldindarul de pe anul 1900. Vom lăsa mai bine, ca iubii noștri cetitori, cari se vor grăbi a-l cumpăra, să aibă deodată cu bogatul și mândrul căldindar, și o plăcută surprindere.

strita. — Reun. inv. gr-cat. din ținutul Lugojului, adun. gen. în Comloșul-mare.

7 Noemvrie: Reun. inv. gr-cat. din tratele ppești ale Mureșului și Șomcutei, adun. gen. în Remetea. — Reun. de cântări și musică din Caransebeș, adun. gen. în Caransebeș.

8 Noemvrie: A II-a conf. a inv. gr-or. din desp. ppresb. Arad, Nădlac.

Parastas pentru doamna Bădilă. Sămbătă, 4 Nov. se va celebra în biserica parochială din Sibiu-cetate un parastas pentru regretata doamnă Ioana Bădilă n. Moldovan. Comitetul »Asociațiunei« a hotărât în ședința de ieri a participa corporativ la acest parastas în semn de recunoștință pentru importanta fundațiune a generoasei răposate.

Stipendiștii lui Gozdu. Patrioticele din capitală ne spun, că în contra studenților universitari români din Budapesta s'a pus la cale o »severă cercetare«. Motivul e următorul: La ziua morților studenții au făcut peregrinaj la mormântul lui Gozdu și au depus o coroană pe groapa marelui mecenat român. Cu ocaziunea aceasta doi studenți au rostit vorbiri »prea pronunțate politice« și de cuprins »anti-patriotice«, în înțelesul patrioților. Probabil, că ear' a intrat în serviciul guvernului vre-un »Pintye« oare-care, meșter în scornituri senzaționale.

M. Sa Monarchal în firul audiențelor de alaltăieri a primit în audiență privată pe Archiducele Otto, pe ministrul de externe conte Goluchowski, pe ministrul de război Kriehhammer și pe ministrul-șef al austriei conte Clary. Azi M. Sa a sosit la Budapesta, de unde se va reîntoarce la Viena numai pe la jumătatea lunii.

Regele Alesandru al Sârbiei a făcut vizită contelui Goluchowski, cu care s'a întreținut timp de aproape o oră.

Demonstrațiile pentru »jelen«. Tinerimea patriotică universală din Budapesta, conform hotărârii luate în zilele trecute, a voit să continue și Mercuri demonstrațiile contra lui »hier«, dar nu li-s'a sfetit eroilor. Erau deja 7¹/₂ ore seara, și în preajma universității abia se adunaseră vre-o câțiva universitari, așa că nici n'au mai plecat la demonstrație. Mai ear' un pponderos motiv de a se lăsa de demonstrație și împrejurarea, că porțile universității erau încuiate și astfel în cas de primejdie n'ar fi avut unde să scape de urmărirea poliției. Demonstrația a rămas deci bală.

Post de veterinar. Pentru comuna Cristian și Vulcan în cercul superior al comitatului Brașov este vacant postul de medic veterinar. Terminul de concurs 15 Decemvrie. Dela concurenți se cere cunoașterea limbei maghiare, germane și române.

În spitalul »Francisc Iosefin« din Sibiu la finea lunii Septemvrie rămăseseră 234 bolnavi; în decursul lunii Octomvrie au fost primiți în îngrijire 278, — de tot deci 512. Dintre acestia au fost dimiși sănătoși 279, au murit 19, rămânând în mai departe îngrijire medicală 214. Operațiuni s'au făcut în luna Octomvrie 62.

Curarea obligatorie a boalei de ochi. Căpitănatul Brașovului a dat ordin oficiului de matricule, atrăgându-i atențiunea asupra împrejurării, că la născuții se ivește deja în primele zile după naștere o boală de ochi împreunată cu puroire, care poate cauza slă-

birea vederei și une-ori chiar orbirea totală. Matriculanții se facă deci atenți pe părinți la gravele urmări ale boalei și să le recomande a cerca ajutorul medicului îndată la ivirea boalei. Acest ordin are să se înmaneze părinților, în limba lor maternă, când se vor prezenta la oficiul de matricule, ca să înștiințeze casul de naștere.

Cadoul Sultanului. Ambasadorul turcesc din Berlin, Tewfic pașa, a predat împăratului Wilhelm o sabie de gală împodobită cu petri scumpe de mărime și frumseță foarte rară, și o pictură în oleu, pe care împăratul o admirașe mult cu ocaziunea petrecerii sale în Constantinopol. În comitivă Sultanul roagă pe Wilhelm să primească aceste daruri ca semn al prieteniei și considerațiunei ce i-o păstrează.

Gimnasiu nou. În Bichiș-Giula s'a ținut alaltăieri conferență în cauza înființării unui gimnasiu nou acolo. La conferență ministrul de culte a fost reprezentant prin Ernest Fináczy. S'a hotărât să se înființeze gimnasiu confesional rom.-catolic. La spesele de înființare și susținere s'au oferit a contribui: episcopul-cardinal Schlauch dela Oradea-mare 100.000 fl. odată pentru totdeauna și 4000 fl. ajutor anual, contesa Christina Wenckheim un intravilan de 70.000 fl., erezii Wenckheim unul de 5000 fl., orașul Giula 4800 fl. anuali, parochia rom.-cat. din Giula o fundațiune de 10.000 fl., canonicul Fetszer 1000 fl., și prepositul titular Groo 1000 fl.

Incendiu. Comuna Bogara, din comitatul Cojocnei, zilele trecute a fost devastată de un mare incendiu, provocat din negrija băieților, cari jucându-se cu chibrite au aprins o clădire de fân. Au ars 34 case și peste 100 clădiri economice.

Cadavru călător. Sămbătă a sosit în portul dela Triest vaporul »Habsburg«, venind dela Manilla. Intre bagajele vaporului era și o ladă mare și grea având inscripția »Atențiune! Nu este permis a o întoarce!«, ear' adresa: »D-nei Serafina Massarovich în Nagy-Szombat, Ungaria«. În ladă era un cosciug de cristal, închis hermetic, în cosciug cadavru unei femei de frumseță uimitoare, îmbrăcată în toaletă de bal sură-argintie, picioarele învelite în treicolor, ear' în degetul mâinei drepte, așezat deasupra inimii avea un grandios inel de diamante. Cosciugul era plin de flori, cari în lipsa aerului rămăseseră fragede ca-și-cum numai atunci ar fi fost cules. Lângă cosciug era următoarea scrisoare:

»Dacă din cauză de naufrag cosciugul acesta ar rătăci dela direcția sa, aflătorul este rugat a-l trimite la Nagy-Szombat (Ungaria) pe spesele statului ungar. Speșele ori-cât de mari ar fi le va restitui Gasperek, locuitor în Manilla, cetățean ungar«.

Un anume Paul Kühn, care Marți dimineața stătea în port după ladă, a legitimat cu acte dela autoritățile civile din Manilla și dela consulatul austro-ungar de acolo, că moartea e Irma Gasperek, soția comerciantului G. din Manilla, de naștere din Nagy-Szombat și măritată după G. înainte cu opt ani. Ultima dorință i-a fost să fie înmormântată în pământul patriei sale și soțul ei i-a împlinit dorința. Nici o corabie n'a voit însă a primi cadavru, și de aceea soțul moartei a recurs la această fraudă. Kühn, care în Manilla stă în serviciul lui Gasperek, a fost trimis să însoțească transportul. Totodată a declarat Kühn, că stăpânul sau n'a intenționat să scurteze în taxele de transport societatea de navigație (Lloyd) și

laltă doi așteaptă să le spună cuvântul adevărului...

Preotul este părintele Nicolae Răchifan, din Găleş, care a răposat în Domnul, la 1895. Odihnească în pace, că amintirea lui, legată de acest iubit căldindar, va trăi în veci.

Românșul din mijloc, care stă gândit, cu mâinile în solduri, așteptând cuvântul de pe buzele preotului este Ioan Popa, stăpânul casei, la a cărei poartă îi vedem așezăți, pe atunci primar al satului Găleş. Trăește și acum, cu mulți ani pe umeri, și cu multă cinste înconjurat în mijlocul sâtenilor sei. A fost și e om de omenie, și creștin bun. Crucea care așa de frumos strălucește tăiată în stîlpul porții sale i-a fost călăuza vieții, și n'a rătăcit.

Al treilea este — mirați-vă — notarul din Găleş, răposatul Ioan Sas, mort la 1885.

Eată treimea satului: popa, nolarul, primarul; toți la un loc, frățește, creștinește, în bună înțelegere, la sfat și la vorbă bună. Într'adever rară icoană în lumea de azi!

Trei frunțași conducători ai poporului din comună, toți trei Români, toți trei în portul mândru românesc, — unul chiar în opinci — și toți trei în bună înțelegere unul cu altul, după-cum ni-i arată chipul. Numai dascălul de n'ar lipsi, atunci toți frunțași cărmuitori ar fi de față.

Lucrul s'a întemplat așa. Era prin anii 1866-67, pe atunci nu era încă așa în putere domnia ungurească, era numai la început. Și pe aici prin jurul Sibiului (Găleşul e lângă Seliște, aproape de Sibiu), nu se simțea nimic din silnicia maghiarilor, care acum a înveninat viața tuturor popoarelor în întreagă țeară. Era o lume bună românească pe atunci în toate părțile românești; eată în Găleş era notar Ioan Sas, care se purta îmbrăcat românește.

e gata să plătească ulterior taxa însușită chiar. A recurs la fraudă aceasta însă din cauză că altă posibilitate pentru a împlini dorința soției sale nu avea.

Cosciugul a fost pus deocamdată în casa mortuară a cimiterului »San Giusto« din Triest.

Din pricina unei colecte.

Doză fete frumusele —
Sprintenele
Ca gazele,
Vin la noi s'adune bani;
Bani nu-i ținem în pungă
Să ne-ajungă
Vreme lungă,
Iar cercați la bogății!

Ciriplic.

Știri mărunte Sămbătă s'a făcut des-vălirea monumentului ridicat de orașul Zürich în amintirea lui Pestalozi.

— Stăvarul Ioan Breban din Curtici a fost împușcat pe furie când mina stăva la pășune în păduricea de pe pusta Szt-Pál aparținătoare comunei Curtici.

— Vaporul român »Iasiu« a fost isbit de vaporul »Cythia« în portul Rotterdam, cauzându-i mari avarii.

La

Abonament lunar

pentru

Noemvrie st. vechiu

învită

Administrația ziarului »TRIBUNA«.

Tribuna Literară.

„Teatru de familie“

de

Const. A. Grigoriu.

(Recensiuine).

(Urmare și fine).

Deasemenea »Teatrul de familie« o lucrare draguță, care fiind reprezentată »inter amicos« pe scena unui teatru de familie, ar avè fără îndoială strălucit succes.

În »Flasnetarul« se sbiciește mania buniceilor de a face toate năzurile copilor, ear' în »O seară de Crăciun« și »Anul-Nou« se scoate în relief obiceiurile strămoșești și sunt piese cari jucate la serbători ar produce efect și plăcere.

Trecem peste »prietenia lui Titirez« care pune în scenă moravuri familiare stricate, și ne oprim o clipă asupra piesei: »În lunecă«. Aci avem de a face cu un alt gen de lucrare, ceva mai serioase decât precedentele și ca subiect și ca executare. Numai sîntem în fața unor serieri pentru copii, scrisă cu virul penitei, cu scopul unic de a produce o distracție nepretențioasă, oi în fața unei idile cugetate, fermecătoare, turnată într-o dulce, corectă și ritmată limbă românească. — Cu deosebire frumos vorbește Vlad despre îngănarea paserilor, Mariuca despre gura lumii, și ambii despre dragostea lor, pe care Marin — tatăl Mariuței — o binecuvintează.

Într'o zi părintele Răchifan a fost chemat la un bolnav să-i cetească. Când se întorcea către casă zărește pe primar în poartă, se oprește la un scaun de odihnă și la o vorbă bună. Peste uita locuia notarul, care văzând pe părintele cu primarul, își ia bețișorul amănă și ese în povești. Așa se sfătuiau ei una alta, poate în trebile de obște, când eată trece un Neamț din Sibiu, care era fotograf, și-l chema Glaz. Neamțul isteț află că cine sînt domniile dela poartă, și de dragul frumoșilor prieteliști, pe care îndată a înțeles-o, se dă si-i fotografiează.

Astfel s'a făcut de ni-s'a păstrat o vedere pe atât de mult zicătoare, pe cât de rară, cum e aceasta. Căci unde mai vezi azi comună românească unde notarul se fie Român, și se se aibă bine și cu popa și cu primarul?

Când s'a înființat *Căldindarul Poporului*, la 1885, dl Ioan Bechnitz — D-zeu să-l odihnească, că a murit — a avut bunul gând să pună icoana aceasta în fruntea *Căldindarului*.

Și ce potrivire minunată!

Ea ne spune, că așa trebuie să fie în fiecare comună: primarul și notarul în jurul preotului, cu bun sfat și bună înțelegere să cărmuiască trebile comunei. Și toți să fie Români, Români buni și cu tragere de inimă către popor. Și toți să iubească cartea și învățătura, și să o lătească în popor, ca să se lumineze și să-și canoască drepturile și datorițele sale.

Ear' unde nu ar fi așa, poporul să lupte, ca așa să fie.

Eată ce ne învață icoana însemnată din fruntea *Căldindarului Poporului*. — Să luăm aminte!

Dascălul.

În definitiv cartea este foarte folositoare și recomandabilă pentru orice familie. Dl Grigoriu, aplicând principiul »dela voi pentru voi« a pus copilor, dinaintea ochilor, propriile lor apucături, și lesne se înțelege scopul acestei oglinări a defectelor tinerimei. Cu lucruri mici, d-sa a reușit să producă lucruri mari și acesta e un merit, ce nu este dat tuturor.

Ca supliment cartea are o interesantă încheiere datorită dlui Th. M. Stoenescu, în care se dau explicațiuni foarte detaliate asupra modului cum trebuie întocmită scena unui teatru de familie și asupra modului cum actorii să-și eșecute rolurile.

Volumul se termină cu muzica a 8 cântece din piesă, între cari admirabila arie a »Vântului« de Carmen Sylva.

Nu vom să facem elogii autorului, cel mai frumos elogiu sînt însă și scrierile d-sale. Cine le va ceti se va convinge de adevăr. Nu sînt opere estrordinare, dar au ceva în ele ce nu le va lăsa să piară. E faptul că ele tind spre educarea fragedelor minți.

— Astăzi mulți disprețuiesc pesela lui Alesandri și Millo; înțelepții însă și cunoscătorii istoriei, trecutului, știu rolul ce ele au jucat la începutul veacului — deschizând calea artei dramatice, și dacă astăzi avem posibilitatea de a admira într'un mare Teatru Național capo d'operele omenirii, lor și scrierilor lor o datorăm.

Pe atunci se făcea educația oame-nilor maturi, — cari abia eșiseră de sub întunerecul epocii fanariote; — astăzi a sosit timpul să facem și educația copilor, căci numai începându-o din junețe, putem ajunge să avem și noi oameni cu gust artistic și talente, fie ca scriitori, fie ca simpli actori. Și în această direcție cartea dlui Grigoriu face primul pas.

O recomandăm deci tuturor iubitorilor de artă — mai mult chiar — tuturor iubitorilor de neam.

Cu deosebire publicul român de peste Carpați, care în lipsa unui teatru național este silit să se ducă să audă sforăituri șoviniste maghiare sau în cel mai favorabil cas să se resigneze a sta acasă, va pute de acum înainte, grație volumului de față, să-și întemeieze în fiecare familie, cu copiii sei un teatru de familie, o adevărată distracție familiară.

Aceasta va servi foarte mult pentru dezvoltarea gustului artistic teatral și provocarea marelui curent care se duce — lucru ce de atâta timp și cu atâta trudă se urmărește — la întemeierea și susținerea unui teatru național român transcarpatin.

Din parte-ne felicităm pe autor.

București 18 Octomvrie 1899.

M. Deladunăre.

A apărut.

»Istoria biblică«, vechiul și noul testament, manual de învățătură pentru școalele populare, de Ioan Tuduceșcu, învățător în Lipova. Prețul 20 cruceri.

Teatru orășenesc în Sibiu.

Diracțiunea: Leo Bauer.

Sămbătă, 4 Noemvrie n.

BOCKSPRUNGE.

Farsă în 3 acte, de Kurt Kraatz.

Inceputul la 7 ore seara.

Sosiți în Sibiu.

La 3 Noemvrie n. 1899.

Hotel »Împăratul Romanilor«: Heim, colonel, Stelzl, major, Horváth, căpitan, Szabó, locotenent, din Brașov; Tomics, oficial din Chezd-Osorheiu; Zeyk din Mediaș, Bakos din Budapesta, sublocotenent; Primer, oficial din Budapesta; d-na Gerbert, privatieră din Petroșeni; Leonhardt, avocat din Sighișoara; Friedmann, cassar din Homorod; Brün din Viena, Klein din Tîrgul-Mureșului, Charlota Rosanberg din Budapesta, comercianți.

Hotel »Meltzer«: Sirko din Avrig, Szántó din Orăștie, privatieri; Brantsch cu soția din Alma, Druhara cu soția din Boița, proști; Popovici, învățător din Tilișca; Stolz, econom din Retișdorf; Dr. Schuller, medic din Noerichiu; Baló, comerciant din Turda; Metter cu soția, volajor din Praga.

Pentru redacție și editură răspesabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Mătasă de bal 45 cr.

(BALL-SEIDE)

— până la 14 fl. 65 cr. metru, — din fabricile mele proprii —

precum și mătasă Henneberg, neagră, albă și col rată dela 45 cr până la fl. 14 65 de metru — lucie, vârgată carré, muștrată, Damaste etc. (cam 240 diferite calități și 2000 diferite culori și d-semnuri etc.)

Pentru haine și blouse din fabrică. Privaților li-se trimite franco și liber de vamă, în casă.

Mustre se trimit cu posta primă.

[4] 44-52

(În Elveția porto postal e d-aplu).

Fabricile de mătăsă ale lui G. Henneberg în Zürich,
(liferant de curte c. și r.)

Instiințare.

Prin aceasta se deschide a XXI.

loterie filantropică reg. ung. de stat

al cărei venit curat, conform hotărârii prealalte a M. Sale ces. și reg. se va întrebuința spre scopuri de binefacere și de folos comun.
Suma celor 7691 câștiguri fixate, conform planului de joc de mai jos, face **365.000 coroane, și anume:**

1 câștig principal	150.000 coroane	10 câștiguri à	1000 coroane
1 „ „	50.000 „	20 „ „	500 „
1 „ „	20.000 „	50 „ „	100 „
2 „ „	10.000 „	100 „ „	50 „
2 câștiguri à	5.000 „	1000 „ „	20 „
5 „ „	2.000 „	6500 „ „	10 „

Sortirea va fi irevocabil la 30 Decemvrie 1899.

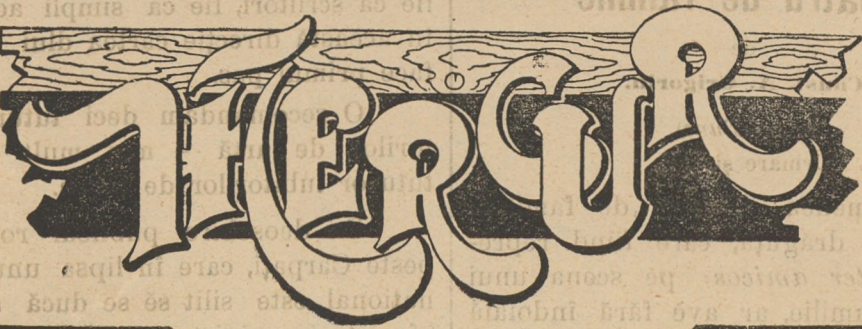
Un los costă 2 fl. v. a.

Losuri se capătă la direcțiunea loteriilor în Budapesta (IX. Csepel-rakpart, semi-eta) — la toate oficiile de dare și saline, la cele mai multe oficii postale și la organele instituite pentru vânzarea de losuri în toate orașele și localitățile mai însemnate.

Budapesta, la 1 August 1899.

Direcțiunea reg. ung. a loteriilor.

[344] 1-6

Bancă și casă de schimb (zarafie)
societate pe acțiuni
BUDAPESTA, V., strada Dorothea nr. 12.

Prima tragere la sortii

loteriei de clase a V-a

reg. ung. privilegiată

se începe deja în 16 și 17 Noemvrie. Losuri valabile la această sortire oferim cu prețurile originale, anume: [323] 5-15

los întreg	los jumătate,	los pătrar	los optim,
fl. 6.-	fl. 3.-	fl. 1.50	fl. .75

Comandele se efectuează prompt.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de *învățător dirig.* la școala comunală din *Copăcel* (comit. Făgăraș) cu emolumentele:

- salar anual 300 fl. v. a. solvind în rate lunare anticipative;
 - cuartir în edificiul școlii;
 - lemne focale și $\frac{1}{4}$ jugăr grădină.
- Suplicile instruite cu documentele necesare se se înainteze la senatul școlar până în 22 Noemvrie a. c.

[343] 2-2

Senatul școlastic.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Se află de vânzare:

George du Maurier

TRILBY.

IN ROMANEȘTE

DE

AFIN DE LA TUSCIA.

Prețul 1 fl. v. a. plus 5 cr. porto.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni Sibiu.

Se află de vânzare:

Chestiunea

Română

în Roma.

Conferența

domnului

Roberto Fava.

Prețul numai 20 cr.

„Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu.

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silași,

lucrat după o fotografie, tipărit pe carton fin, în mărime de 24x32 cm. se trimite francat pentru 25 cr.

Librăria „Tipografia”, soc. pe acțiuni.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Poesiile

mult iubitului și originalului poet

George Coșbuc,

se află de vânzare la „Tipografia”, pe lângă prețurile originale și anume:

„Balade și Idile” (editura Librăriei Socet & Comp., 1893) fl. 1.50.
„Fire de tort”, versuri (ca continuare la „Balade și Idile”), editura Librăriei C. Sfetea, 1896 fl. 1.25.

La comanda, care sunt a se adresa „Tipografia”, soc. pe acțiuni în Sibiu, este de a se adăuga pe lângă prețul vol. și 5 cr. porto pentru 1 volum.

A apărut și se află de vânzare la „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu

Teoria Dramei

cu un tratat instructiv despre frumos și artă

de Dr. Iosif Blaga,

profesor.

Prețul 1 fl. 80 cr. inclusive 15 cr. porto

Preluare de restaurant.

Îmi permit a face cunoscut on. public, că am închiriat loca-
litatea de restaurant în [345] 1-1

bereria din loc.

Îmi voi da silința să fiu spre mulțumirea onoraților oaspeți prin servire de beuturi escelente și mâncări bune, cum și prin serviciu prompt, și rog a fi spriginit prin numeroase cercetări.

Bocșa-montană (Német-Bogsán), la 28 Octomvrie 1899.

cu distinsă stimă

Francisc Kolowrat,

restaurateur.

Abonamente se primesc pentru local și afară de local.

Poftiți la o nouă încercare a norocului!

Fiecare
al doilea los

câștigă!

Câștigul principal:

Un milion.

Un los întreg fl. 6. Un los pătrar fl. 1.50.

Un los jumăt. » 3. Un los optimă » —75.

Cutezare grabnică e jumătate câștig!

Casa de bancă

Iacob L. Adler et. fratele,

[340] 2-8

Piața-mare nr. 1.

Nici o opozițiune

nu are să se facă afirmărei, că

Crema-Margit,

Săpunul-Margit,

Pudra-Margit,

inventate de chemical Földes Kelemen din Arad și puse de mine în comerț, sunt unele din cele mai escelente fabricate pentru conservarea Teint-ului și îngrijirea pielii. [87] 10-10

Se pot căpeta în stare proaspătă, nerâncedă, la

Parfumeria Meltzer,

strada Cisnădiei, (edificiul comandei de corp),

în Sibiu.

Gustav Meltzer,

fabrică de săpun și lumini, strada Gușteriței,

în Sibiu.

Pentru oameni tineri există numeroase mijloace din străinătate, franceze, engleze și germane, în contra durerilor și seursurilor de țeve.

În toate casurile, în cari medicii prescriu oleu de santal, mai consult și mai bine este a se întrebuința

Santal-Egger,

preparat din cel mai bun oleu de santal din India, prescrib pacienților din partea medicilor.

Prețul unui flacon 1 fl. 50 cr.,

la trimiterea înainte a prețului franco 1 fl. 70 cr.,

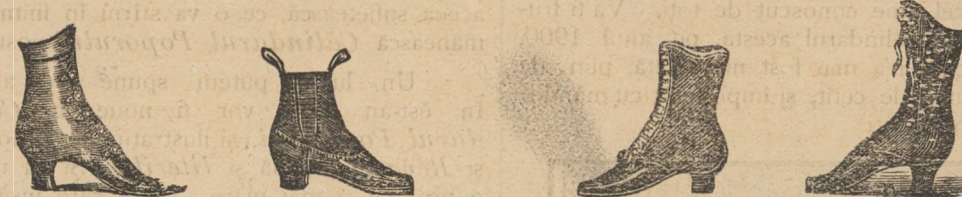
2 flacoane 3 fl.

[263] 9-40

3 flacoane 4 fl. 50 cr.

Farmacie la „Palatinul țerei”

în Budapesta, VI., Váci-körút 17.

Subscrisul îmi permit a face on. public cunoscut, că din cauza reducerii

depositului de marfă

s'au redus în mod însemnat prețul tuturor mărfurilor mele; cine dorește deci să aibă

încălțăminte bune și ieftine

binevoiască a se aproviziona din prăvălia mea, asigurându-l despre cel mai real serviciu și cea mai cinstită marfă.

Rugând pentru comande numeroase, semnez

cu distinsă stimă

M. Bachholzky,

[338] 3-3

Sibiu, str. Cisnădiei nr. 11 și 24.